

## 59. B Ö L Ü M

# Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıları, Panik Bozukluk ve Travma Sonrası Büyüme: Bir Vaka Örneği

Burcu TÜRK<sup>1</sup>

### Giriş

Çocukluk çağı travmaları, bireylerin 18 yaşından önce maruz kaldığı fiziksel, cinsel ve/veya duygusal istismar ile ihmalin yanı sıra şiddete tanıklık etme, ebeveyn kaybı, ebeveyninden ayrı kalma, göç, kazalar ve doğal afetler şeklinde tanımlanabilir (Helvacı Çelik ve Hocaoglu, 2018). Bir yetişkin tarafından çocuğun fiziksel ve psikososyal gelişiminin engellenmesi, hasara uğratılması şeklinde tanımlanabilecek çocuk istismarı çocukluk çağı travmaları kapsamında yer almakta olup; fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar ve ihmal olmak üzere dört gruba ayrılırken, ihmal de kendi içinde fiziksel, duygusal, cinsel, eğitimsel ve toplumsal ihmal olmak üzere beş grupta görülebilmektedir (Demirci, 2016). Fiziksel istismar, çocukların kaza dışı yaralanmasını ifade etmekte olup, tokat atma, yumruk atma, ısırma vs. gibi çocuklara fiziksel yönden zarar verilmesidir. Cinsel istismar, bir yetişkinin bir çocuğu cinsel doyum amacıyla kullanmasını ifade etmektedir. Duygusal istismar, çocukların bir yetişkin tarafından tehdit, aşağılanma, eleştirilme gibi duygusal yönden orselenmelerine sebebiyet verecek davranışlara

maruz kalması olarak tanımlanmaktadır. İhmal ise bakım verenlerin çocuğa karşı temel sorumluluklarını yerine getirmemesi, çocuğun bakım, beslenme, tıbbi müdahale, eğitim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamaması anlamına gelmektedir (Polat, 2001; Taner ve Gökler, 2004).

Yapılan çalışmalara göre çocuk istismarı ve ihmali sıklığı farklılıklar gösterse de azımsanmayacak oranlarda olduğunu söylemek mümkündür. Amerika Birleşik Devletleri Sağlık Bakanlığı yılda 700 bin-1, 25 milyon çocuğun, Tayvan Sağlık ve Refah Bakanlığı 2004-2018 yılları arasında yılda 4.000-19.000 çocuğun istismar veya edildiğini bildirmiştir (Wang, ve ark., 2020). Türkiye'ye bakıldığında ise cinsel suç mağduru olan çocukların yüzdesinin 2014'ten 2016'ya %33 artmış olduğu, Ocak 2011 – Mayıs 2016 arası Çocuk İzlem Merkezleri'ne 21.068 olgunun başvurmuş olduğu görülmektedir (İMDAT&ASUMA, 2018). Bunun yanı sıra 2018 yılında Türkiye'de 16-17 yaş arası evlendirilen erkek çocuk sayısı 1.029, kız çocuk sayısı 20.779 olduğu, 2010-2017 yılları arasında 134.960 çocuk cinsel istismarı vakası meydana gelmiş olduğu ortaya konmuştur (İMDAT&ASUMA, 2019).

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, burcuturk@halic.edu.tr

gittikçe artmaktadır. Bu bağlamda travmatik yaşantıların olumlu bir sonucu olarak karşımıza çıkan travma sonrası büyüme kavramı ile ilgili daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

## Kaynaklar

1. Akcan, G . (2018). Travma Sonrası Büyüme: Bir Gözden Geçirme . Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi , , 61-70 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/buefd/issue/41874/505156>
2. Aktepe, E., ve Atay, İ. M. (2017). Çocuk evlilikleri ve psikososyal sonuçları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(4), 410-420
3. Amerikan Psikiyatri Birliği (2014). Ruhsal bozuklukların tanınması ve sayımsal elkitabı (DSM 5). E. Köroğlu. (Çev.). (5. Baskı). Ankara: HYB Yayıncılık.
4. Ateş, N , Arcan, K . (2018). Panik Bozuklukta Bilişsel Davranışçı Terapi: Bir Olgu Sunumu . AYN A Klinik Psikoloji Dergisi , 5 (3) , 61-78 . DOI: 10.31682/ayna.468240
5. Clark DA, Beck AT. (2010) *Cognitive Therapy of Anxiety Disorders, Science and Practice*, The Guilford Press A Division of Guilford Publications, Inc. 72 Spring Street, New York, NY 10012.
6. Demirci, K. (2016). Çocukluk Çağı Travmaları ve Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 7-13. <https://doi.org/10.5455/jmood.20160303113111>
7. Duman, N . (2019). TRAVMA SONRASI BÜYÜME VE GELİŞİM . Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi , 4 (7) , 178-184 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijar/issue/43278/493781>
8. Fırat, S., İltaş, Y. ve Gülmen, M. K. (2017). Türk Ceza Kanunu'nda çocukların cinsel istismar suçu: beş olgu sunumu. *Adli Tıp Bülteni*. 22(1), 76-81.
9. Gürhan, N. (2015) Her Yönüyle Çocuk İstismarı ve İhmali (Sağlık-Yasa-Eğitim ve Aile Boyutu). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri
10. Helvacı Çelik, F. ve Hocaoğlu, Ç. (2018). Çocukluk Çağı Travmaları: Bir Gözden Geçirme . *Sakarya Tıp Dergisi*, 8 (4) , 695-711 . DOI: 10.31832/smj.454535
11. İMDAT & ASUMA. (2018). Türkiye'de Çocuk İstismarı Raporu-2. [https://cohum.giresun.edu.tr/Files/ckFiles/cohum-giresun-edu-tr/RAPOR-%C3%87OCUK-%C4%B0ST%C4%B0SMARI-tam\\_v2\\_cleancopy.pdf](https://cohum.giresun.edu.tr/Files/ckFiles/cohum-giresun-edu-tr/RAPOR-%C3%87OCUK-%C4%B0ST%C4%B0SMARI-tam_v2_cleancopy.pdf)
12. İMDAT & ASUMA. (2019). 30. Yılında Türkiye'de Çocuk Haklarının Durumu. <https://www.imdat.org/30-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1n%C4%B1n-durumu>
13. Kara, B., Biçer, Ü., Gökalp, A.S. (2004), "Çocuk İstismarı", *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47: ss.140-151.
14. Katip, C. (2021). Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri, Temel Psikolojik İhtiyaçlar, İrrasyonel İnanışlar ve Duygudurum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
15. Kılıç, H.S., Yalçınkaya Alkar, Ö. (2021). Panik Bozukluk için Bilişsel Davranışçı Terapi Süreci ve Sonucunu Yordayan Faktörler: Değişim Mekanizmalarına Bir Bakış. *J Cogn Behav Psychother Res*. <https://doi.org/10.5455/JCBPR.138819>
16. Özgentürk, İ. (2014). Çocuk istismarı ve ihmali. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 265-278. doi: 10.14687/ijhs.v11i1.2943
17. Pilecki B, Arentoft A, McKay D. (2011) An evidence-based causal model of panic disorder. *J Anxiety Disord.*;25:381-8.
18. Polat, O. (2001). Çocuk ve şiddet. İstanbul: Der Yayınları. 245-249
19. Taner, Y., ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Acta Medica, Hacettepe Tıp Dergisi*, 35(2), 82-86
20. Tüzün, D. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıları Ve Travma Sonrası Stres Belirtileri Arasındaki İlişkide Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Düzenleyici Rolünün İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
21. Şenyuva G. (2019) Panik bozukluğunda kognitif davranış terapisi. Bahadır G, Ertekin E, editörler. *Farklı Tanı Gruplarında Bilişsel Davranışçı Terapiler*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri: 15-20.
22. Yiğit, İ. ve Erden, G. (2015). Çocukluk çağı istismar yaşantıları ile genel psikolojik sağlık arasındaki ilişkide erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30(75), 47-59.
23. Wang DS, Chung CH, Chang HA, Kao YC, Chu DM, Wang CC, Chen SJ, Tzeng NS, Chien WC. Association between child abuse exposure and the risk of psychiatric disorders: A nationwide cohort study in Taiwan. *Child Abuse Negl*. 2020 Mar;101:104362. doi: 10.1016/j.chiabu.2020.104362. Epub 2020 Jan 11. PMID: 31935531.